

**CRNA GORA
VLADA CRNE GORE**

PREDLOG

**SMJERNICE ZA JAČANJE ETIKE I INTEGRITETA
VISOKIH FUNKCIONERA IZVRŠNE VLASTI**

septembar 2021. godina

Polazeći od Ustava Crne Gore i opredjeljenja Crne Gore kao građanske, demokratske, ekološke i države socijalne pravde, zasnovane na vladavini prava,

Uvažavajući da vladavina prava podrazumijeva najviši stepen integriteta javne funkcije u svrhu dosljednog sprovođenja zakona i pravne sigurnosti svih,

Smatrajući integritet, odgovornost i transparentnost u radu neophodnim za vršenje najodgovornijih funkcija izvršne vlasti,

Shvatajući sprječavanje i borbu protiv korupcije kao jedan od stubova funkcionisanja i razvoja demokratije u Crnoj Gori,

U nastojanju za stvaranjem ambijenta za primjenu najsavremenijih međunarodnih standarda na polju odgovornosti i integriteta nosilaca javnih ovlašćenja na svim nivoima, prvenstveno standarda Savjeta Evrope,

Poštujući načela zakonitosti, nepristrasnosti i političke neutralnosti, ekonomičnosti i efikasnosti, javnosti rada, djelotvornosti i načelo odgovornosti države za štetu kao temeljna načela utvrđena Zakonom o državnoj upravi,

Razumijevajući značaj i konstitutivne elemente integriteta propisane Zakonom o sprječavanju korupcije, prvenstveno potrebu očuvanja svog ugleda i ugleda organa vlasti, obezbjeđivanje povjerenja građana u vršenje javnih funkcija i rad organa vlasti, te otklanjanje sumnje u mogućnost nastanka i razvoja korupcije,

I svjesna nemjerljivog značaja integriteta u sprovođenju svojih Ustavom i zakonom propisanih ovlašćenja,

Vlada Crne Gore na sjednici od _____ 2021. godine donosi

SMJERNICE ZA JAČANJE ETIKE I INTEGRITETA VISOKIH FUNKCIONERA IZVRŠNE VLASTI

Cilj Smjernica za jačanje etike i integriteta visokih funkcionera izvršne vlasti je da pruži podršku visokim funkcionerima izvršne vlasti u poštovanju standarda integriteta i jačanje povjerenja javnosti u obavljanje njihovih dužnosti, afirmacija i unapređenje dostojanstva i ugleda radi ostvarivanja zajedničkog dobra i javnog interesa, kao i jačanje povjerenja građana u rad državnih organa.

Smjernice se odnose na predsjednika Vlade, potpredsjednika Vlade, članove Vlade, državne sekretare u Ministarstvima, savjetnike predsjednika i potpredsjednika Vlade, starješine organa uprave (u daljem tekstu „visoki funkcioneri izvršne vlasti”) i lica kojima je prestala navedena funkcija dvije godine po prestanku funkcije.

Izrazi koji se u ovim Smjernicama koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

U vršenju svojih funkcija visoki funkcioneri izvršne vlasti dužni su pridržavati se sljedećih:

I. Načela

Poštovanje ličnosti

Visoki funkcioner izvršne vlasti, u skladu sa načelima iz Ustava Crne Gore i zakona, ne smije u obavljanju poslova vršiti diskriminaciju građana po osnovu rase, boje kože, nacionalne pripadnosti, društvenog ili etničkog porijekla, veze sa nekim manjinskim narodom ili manjinskom nacionalnom zajednicom, jezika, vjere ili uvjerenja, političkog opredjeljenja, starosne dobi, pola, zdravstvenog stanja, imovnog stanja, pripadnosti grupi, odnosno na osnovu bilo kojeg ličnog ili drugog svojstva.

Visoki funkcioner izvršne vlasti u vršenju funkcije dužan je da sa najvećom pažnjom poštuje ličnost svakog građanina, izbjegavajući svaki postupak koji može narušiti njegov integritet i dostojanstvo, i izbjegavajući svaki postupak koji može narušiti njegov integritet i dostojanstvo ili omalovažiti drugo lice ili grupu.

Poštovanje zakona i temeljnih principa

Visoki funkcioner izvršne vlasti dužan je da svoju funkciju obavlja u skladu sa Ustavom i zakonom, pridržavajući se i slova i duha zakona, da postupa odgovorno i savjesno u javnom interesu, a ne privatnom, političkom, grupnom, stranačkom ili interesu pojedinca, i da služi kao dobar primjer građanima.

Prilikom učešća u odlučivanju visoki funkcioner postupa na način kojim se poštuje načelo zakonitosti datog postupka, ne dozvoljavajući da bude u sukobu interesa.

U svom postupanju, visoki funkcioner izvršne vlasti poštuje principe profesionalizma, etičnosti, otvorenosti, nepristrasnosti i jednakog postupanja.

Poštovanje javnog interesa

Visoki funkcioner izvršne vlasti uvijek daje prednost javnom interesu za dobro i prosperitet svih građana pod jednakim uslovima.

Visoki funkcioner izvršne vlasti štiti javni interes, ne zloupotrebljavajući svoju funkciju kako bi dao olakšice svom srodniku, drugom povezanom licu i prijatelju u sticanju neke koristi.

U situacijama kada objektivnost i nepristrasnost odlučivanja mogu biti dovedeni u pitanje, visoki funkcioner izvršne vlasti nastojaće da se izuzme iz odlučivanja i kada to ne nalažu pravila propisana zakonom ili drugim aktom, a svakako će nastojati da ne zloupotrebljava svoja ovlašćenja u korist pojedinca, grupe, srodnika ili povezanih lica.

Transparentnost i vjerodostojnost

Visoki funkcioner izvršne vlasti dužan je da obavlja funkciju na transparentan način i pruža istinite informacije o svojim aktivnostima, odlukama i motivima za njih, u mjeri u kojoj je to zakonom dozvoljeno.

Transparentno vršenje poslova ogleda se, između ostalog, u proaktivnom pristupu, saradnji institucija i u javnom objavljivanju aktivnosti, u skladu sa propisima, u cilju otklanjanja svake sumnje o postojanju korupcije ili drugog nedozvoljenog postupanja.

Objektivnost

Visoki funkcioner izvršne vlasti vrši dužnost objektivno i ne donosi odluke sa ciljem ostvarivanja nedozvoljene materijalne ili nematerijalne koristi za sebe, svoju porodicu, druga povezana lica ili prijatelje.

Savjesnost

Visoki funkcioner izvršne vlasti vrši svoju funkciju i obavlja poslove sa dužnom pažnjom, aktivno učestvuje u sastancima i radu radnih tijela, osim u slučaju kada je iz opravdanih razloga spriječen, o čemu prethodno obavještava na odgovarajući način.

Poštovanje ugleda Vlade

Visoki funkcioner izvršne vlasti je dužan da u svakoj situaciji vodi računa da ne degradira funkciju koju obavlja, da ne povrijedi ugled ostalih visokih funkcionera izvršne vlasti i ugled Vlade, kroz ponašanje, pisanu ili izgovorenu riječ.

II. Sukob interesa

Opšte pravilo

Visoki funkcioner izvršne vlasti vrši funkciju na način da javni interes ne podređuje privatnom interesu i da ne izaziva sukob interesa u vršenju javne funkcije.

Visoki funkcioner izvršne vlasti izbjegava i situacije u kojima može izgledati da privatni interesi utiču na njegovu nepristrasnost u vršenju javne funkcije.

Visoki funkcioner izvršne vlasti se ne izlaže bilo kakvom neprimjerenom uticaju.

Visoki funkcioner izvršne vlasti ne smije da se upušta u finansijske transakcije koristeći nejavne Vladine informacije niti da dozvoljava nepravilnu upotrebu takvih informacija radi sticanja bilo kog privatnog interesa.

Visoki funkcioner izvršne vlasti će nastojati da izbjegne bilo kakve radnje kojima se stvara utisak da se krše zakon ili etički standardi.

Druga pozicija ili funkcija i sukob interesa

Visoki funkcioner izvršne vlasti može preuzeti druge pozicije ili funkcije u skladu sa ograničenjima sadržanim u Ustavu Crne Gore i drugim zakonima.

Visoki funkcioner izvršne vlasti se suzdržava od preuzimanja druge pozicije ili funkcije koja dovodi do sukoba interesa ili smanjenja efikasnosti u vršenju svojih funkcija čak i ako preuzimanje takve pozicije ili funkcije nije izričito zakonom zabranjeno.

Ukoliko se pri imenovanju na funkciju već bavi nekom od dozvoljenih djelatnosti ili prihoduje od istih, visoki funkcioner izvršne vlasti dužan je da te aktivnosti prijavi nadležnom organu, kao i prihode koje stiče po tim osnovima.

Ukoliko visoki funkcioner izvršne vlasti počinje da se bavi dodatnim aktivnostima čije je bavljenje dozvoljeno, nakon stupanja na funkciju, dužan je da pribavi saglasnost za dodatni rad u skladu sa zakonom.

Pomenute aktivnosti, visoki funkcioner izvršne vlasti ne bi trebalo da obavlja u radno vrijeme predviđeno za obavljanje osnovnih aktivnosti na javnoj funkciji.

Visoki funkcioner izvršne vlasti je obavezan da tačne i potpune podatke o prihodima koje stiče vršenjem dozvoljene djelatnosti prijavi nadležnim organima.

Upravljačka prava

Visoki funkcioner izvršne vlasti koji je prenio upravljačka prava u privrednom društvu, ustanovi ili drugom pravnom licu u skladu sa zakonom ima obavezu da osigura da njegov interes povezan sa tim subjektom ne utiče na njegovu nepristrasnost u vršenju javne funkcije.

Upravljačka prava se prenose na osobu koja nije povezana sa visokim funkcionerom.

Visoki funkcioner se uzdržava direktnog ili indirektnog uticaja na vršenje upravljačkih prava.

Prijavljivanje sukoba interesa

Visoki funkcioner izvršne vlasti prijavljuje postojanje privatnog interesa, u skladu sa zakonom, ako njegov privatni interes ili interes s njim povezanih lica utiče ili može da utiče na raspravu i/ili odlučivanje u kojem taj funkcioner učestvuje.

Prilikom procjenjivanja da li u nekoj situaciji postoji sukob interesa, visoki funkcioner izvršne vlasti uzima u obzir i interese lica koja su mu bliska ali koja nijesu zakonom definisana kao povezana lica.

Kada neka odluka utiče na visokog funkcionera izvršne vlasti kao člana društva ili određene društvene grupe, on može odlučiti da prijavi svoj interes i dobrovoljno se uzdrži od učešća u odlučivanju, ako smatra da time jača povjerenje javnosti u funkciju koju obavlja.

Visoki funkcioner izvršne vlasti na sjednicma Vlade Crne Gore, upoznaće članove Vlade o postojanju privatnog interesa ili interesa s njim povezanih lica, koji može uticati na odluke Vlade, kojom prilikom će se uzdržavati od učešća u raspravi i odlučivanju.

Period po prestanku funkcije

Visoki funkcioner izvršne vlasti, izbjegava situacije u kojima bi njegove mogućnosti zasnivanja radnog odnosa ili drugog radnog angažmana po prestanku funkcije uticale na njegovu nepristrasnost u vršenju javne funkcije.

Visoki funkcioner izvršne vlasti, dvije godine po prestanku funkcije, izbjegava situacije u kojima bi na osnovu statusa bivšeg funkcionera stekao, ili mogao steći povoljniji položaj na uštrb javnog interesa.

Po prestanku javne funkcije, visoki funkcioner izvršne vlasti se ne služi i ne zloupotrebljiva povjerljive informacije do kojih je došao u toku vršenja javne funkcije.

Po prestanku javne funkcije, visoki funkcioner izvršne vlasti, u skladu sa zakonom, ne zasniva radni odnos u organizacijama koje bi imale korist od odluka organa u kojima je vršio funkciju.

Pokloni i donacije

Visoki funkcioner izvršne vlasti ne prima poklone, osim prigodnih poklona vrijednosti do 25 eura koji ne ugrožavaju njegovu djelovanje i ne dovode u sumnju njegov rad, a time ni povjerenje javnosti. Izuzetak predstavljaju protokolarni pokloni koje predstavnik Crne Gore prima prilikom međunarodnih posjeta ili u sličnim prilikama.

Visoki funkcioner izvršne vlasti ne može primiti više poklona od istog poklonodavca u toku jedne kalendarske godine.

Visoki funkcioner izvršne vlasti ne smije tražiti i uslovljavati niti dozvoliti da neko prima u njegovo ime poklone za neku uslugu u vezi sa vršenjem funkcije.

Prilikom ocjenjivanja potencijalnog ugovora o sponzorstvu ili donaciji u ime određenog organa, visoki funkcioner izvršne vlasti uzima u obzir da li bi to sponzorstvo ili donacija moglo da utiče na zakonitost, objektivnost i nepristrasnost rada tog organa i samog funkcionera. Ako se ne može isključiti mogućnost tog uticaja, visoki funkcioner izvršne vlasti ne zaključuje ugovor o sponzorstvu, odnosno ne prihvata donaciju.

Prijavljivanje prihoda i imovine

Visoki funkcioner izvršne vlasti dostavlja izvještaj o prihodima i imovini u skladu sa zakonom.

Da bi se ojačalo povjerenje javnosti u njegov rad, visoki funkcioner izvršne vlasti bi trebalo da, na pitanja koja mu upute predstavnici medija ili opšta javnost, bude spreman da pojasni stvari koje se tiču javno objavljenih podataka iz svog izvještaja.

Lobiranje

Svaki visoki funkcioner izvršne vlasti može biti lobirano lice i dužan je da poštuje zakonska pravila u vezi odnosa sa lobistima.

Visoki funkcioner izvršne vlasti se pridržava principa nediskriminacije u odnosima sa lobistima i drugim predstavnicima interesnih grupa.

Visoki funkcioner izvršne vlasti odbija komunikaciju sa lobistima koji lobiraju nezakonito ili suprotno javnom interesu.

Visoki funkcioner mora biti svjestan štetnih posljedica nezakonitog lobiranja i dužan je da prijavi i objavi kontakte koje ima sa lobistima.

Visoki funkcioner izvršne vlasti je transparentan u vezi svojih interakcija sa svim licima koja pokušaju zakonito da utiču na javne organe prilikom usvajanja propisa i drugih opštih akata.

Visoki funkcioner izvršne vlasti ne prihvata bilo kakav poklon ili predmet, pravo, uslugu ili drugu pogodnost od lobiste ili od pravnog lica koje se bavi djelatnošću lobiranja.

Korišćenje javne imovine i sredstava

U upravljanju i korišćenju javnih sredstava visoki funkcioner izvršne vlasti postupa sa pažnjom dobrog domaćina.

Visoki funkcioner izvršne vlasti se služi javnim resursima samo u svrhu obavljanja javne funkcije.

Visoki funkcioner izvršne vlasti će se pridržavati budžetske i finansijske discipline koja obezbjeđuje ispravno upravljanje javnim prihodima, na način regulisan važećim propisima.

Visoki funkcioner izvršne vlasti se javnim sredstvima služi na zakonit, ekonomičan i efikasan način.

Visoki funkcioner izvršne vlasti neće preduzimati ništa što bi moglo dovesti do toga da se budžetska sredstva koriste posredno ili neposredno u privatne svrhe.

Ograničenja političke aktivnosti

Visoki funkcioner izvršne vlasti se ne služi javnim resursima u partijske svrhe ili svrhe izborne kampanje.

Visoki funkcioner izvršne vlasti podržava političku neutralnost i nepristrasnost državne službe i ne traži niti podstiče državne službenike ili namještenike, kojima je nadređen, da djeluju na bilo kakav način koji je u sukobu sa ovim načelima.

Visoki funkcioner izvršne vlasti je politički neutralan u vršenju svoje funkcije i obavlja funkciju u ime svih građana i služi jednako za sve, bez obzira na političku pripadnost.

III. Javna komunikacija

Međusobni odnosi

Svi oblici komunikacije između visokih funkcionera izvršne vlasti zasnivaju se na uzajamnom poštovanju, povjerenju, saradnji, pristojnosti i odgovornosti.

Visoki funkcioner izvršne vlasti je dužan održavati i razvijati dobre kolegijalne odnose i stručnu saradnju sa kolegama.

Visoki funkcioner izvršne vlasti ne smije favorizovati pojedine kolege na štetu drugih, radi stvaranja povoljnijeg položaja za njega.

Odnosi sa medijima

Visoki funkcioner izvršne vlasti je pozvan da sa pažnjom odgovara na pitanja medija povodom obavljanja svoje dužnosti, ali nije dužan da pruža informacije koje su poverljive u skladu sa zakonom, kao i one koje se odnose na njegov privatni život.

Visoki funkcioner izvršne vlasti nastoji da podstiče i promoviše svaku mjeru kojom se povećava otvorenost prema javnosti.

Visoki funkcioner izvršne vlasti nastoji da podstiče sve mjere koje imaju za cilj unapređenje medijskog praćenja njegovog rada.

Ponašanje na društvenim mrežama

Visoki funkcioner izvršne vlasti prilikom svojih objava ili komentara na društvenim mrežama i drugim elektronskim platformama, dužan je da se uzdržava od neprimjerenih izjava i komentara koje štete njegovom ugledu, integritetu i dostojanstvu, ugledu i integritetu Vlade i ograna uprave, ili koje vrijeđaju ili omalovažavaju pojedince ili grupu lica.

IV. Ponašanje u privatnom životu

Ponašanje u privatnom životu

Visoki funkcioner izvršne vlasti bi u profesionalnom i privatnom životu trebao da poštuje opšta načela etičnog ponašanja i dostojanstvenosti.

Van radnog vremena visoki funkcioner izvršne vlasti se ne smije ponašati na način koji može imati negativan uticaj na ugled državnog organa i Vlade.

Kada istupa u javnosti ili kada komentariše društvene pojave putem medija, pisanih članaka, na javnim skupovima, predavanjima i sl., visoki funkcioner izvršne vlasti je dužan nastojati da njegov istup ne ugrožava prava drugih, a da ukupno ponašanje bude u skladu sa načelima etičkog ponašanja.

U mjeri u kojoj je to moguće, visoki funkcioner izvršne vlasti nastoji da uskladi svoje privatne interese kako bi sveo na minimum vjerovatnoću da dođe do sukoba interesa.